

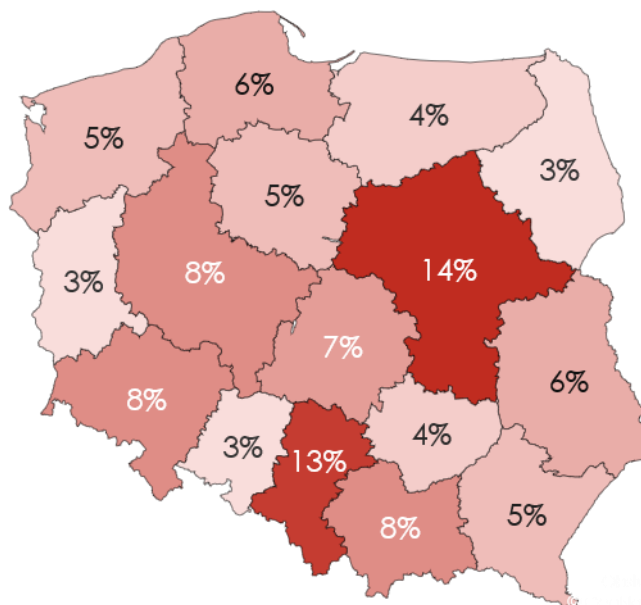
AKTYWNOŚĆ TURYSTYCZNA OSÓB W WIEKU 55 LAT I WIĘCEJ

Populacja osób starszych w Polsce

W strukturze demograficznej Polski w ostatnich latach można odnotować wyraźny trend, jaki stanowi wzrost liczby ludności w starszym wieku (w 2017 r. odsetek osób w wieku powyżej 55 roku życia wyniósł 31%). Zjawisko to jest charakterystyczne dla wszystkich państw europejskich.

Najwięcej osób starszych w 2017 r. zamieszkiwało w województwie mazowieckim oraz śląskim, zaś najmniej w województwach podlaskim, opolskim i lubuskim.

Mapa 1. Struktura populacji osób powyżej 55 roku życia w Polsce według województw w 2017 r.

Źródło: Praca badawcza „Aktywność turystyczna osób starszych” na podstawie danych GUS.

Co trzecia osoba starsza mieszkała na obszarze wiejskim (36%). 13% osób powyżej 55 roku życia mieszkało w mieście do 20 tys. mieszkańców, a co piąty – w mieście 20-100 tys. mieszkańców (20%). W miastach powyżej 100 tys. mieszkańców mieszkało 31% osób starszych.

Tabela 1. Struktura populacji osób powyżej 55 roku życia według klasy wielkości miejscowości w Polsce 2017 r.

Typ miejscowości	Udział w populacji
wieś	35,6%
miasto do 20 tys.	13,4%
miasto 20 – 100 tys.	20,2%
miasto 100 – 500 tys.	18,3%
miasto powyżej 500 tys.	12,5%

Źródło: Praca badawcza „Aktywność turystyczna osób starszych” na podstawie danych GUS.

W populacji osób powyżej 55 roku życia najwyższy odsetek stanowiły osoby mające powyżej 65 lat (54%). Osoby w wieku 55-59 lat stanowiły 23%.

Tabela 2. Struktura populacji osób powyżej 55 roku życia według wieku w Polsce w 2017 r.

Wiek	Udział w populacji
55 – 59 lat	22,6%
60 – 64 lat	23,3%
powyżej 65 lat	54,1%

Źródło: Praca badawcza „Aktywność turystyczna osób starszych” na podstawie danych GUS.

W 2017 r. wśród osób w wieku powyżej 55. roku życia 57% stanowiły kobiety, natomiast 43% mężczyźni.

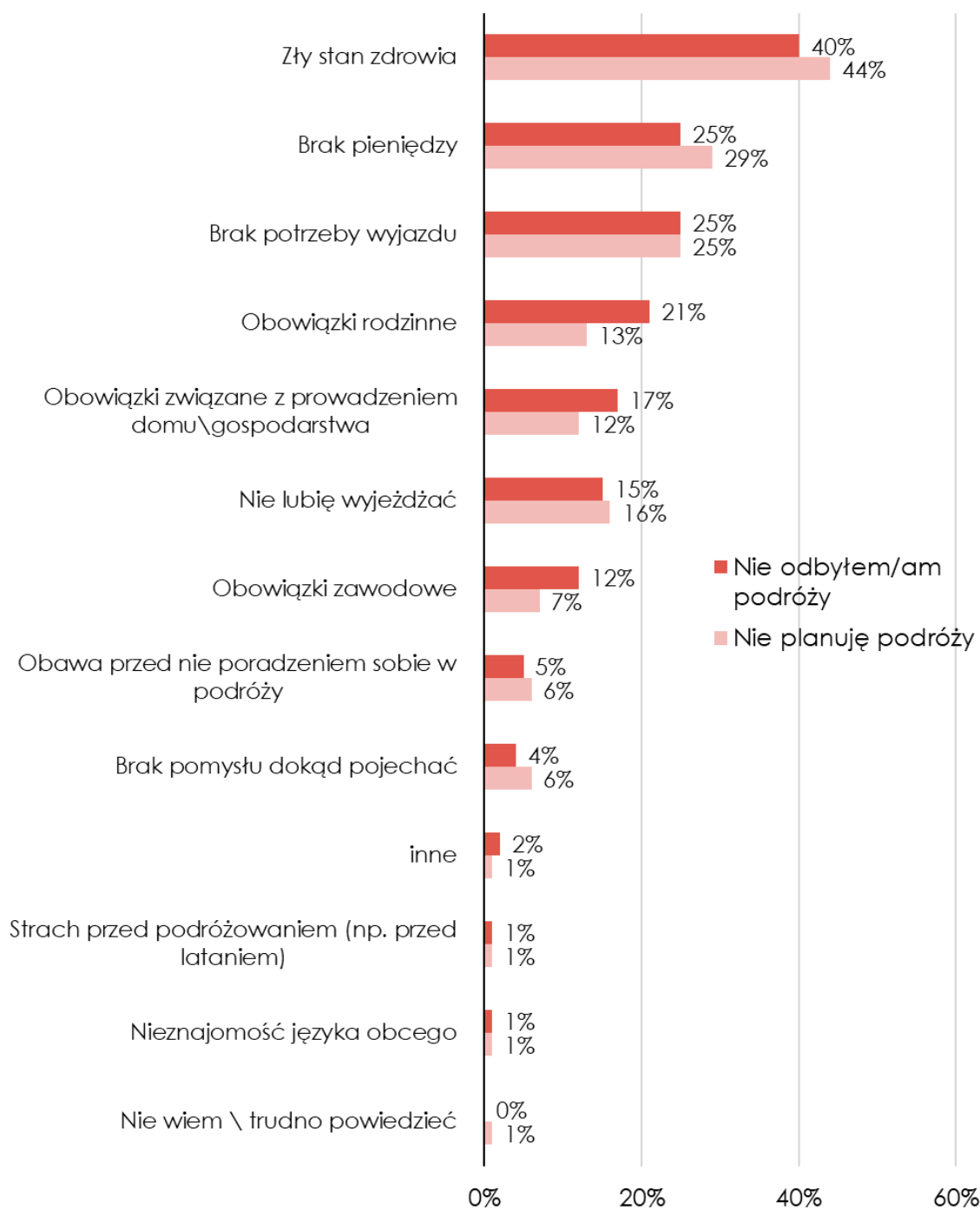
Wyniki badania – uczestnictwo w turystyce

Zgodnie z wynikami badania „Aktywność turystyczna osób starszych”¹ udział osób powyżej 55 roku życia, które uczestniczyły w przynajmniej jednym wyjeździe turystycznym w ciągu ostatnich 12 miesięcy, wyniósł 62%. Większe uczestnictwo w wyjazdach zaobserwowano wśród osób mieszkających w mieście.

38% badanych nie odbyło żadnej podróży w ostatnich 12 miesiącach, a 36% ankietowanych odpowiedziało, że jej nie planuje. Najczęstszym powodem rezygnacji z podróży, był zły stan zdrowia – na tę przyczynę wskazało 40% osób, które nie odbyły podróży w ostatnim roku oraz 44% osób, które podróży nie planują.

¹ Badanie ilościowe przeprowadzone metodą CATI (ang. *Computer-assisted telephone interview*, ustrukturyzowany wywiad telefoniczny), na próbie 1500 osób w terminie od 5 października do 15 listopada 2018 r.

Wykres 1. Przyczyny braku wyjazdu w ostatnim roku oraz braku planów wyjazdowych

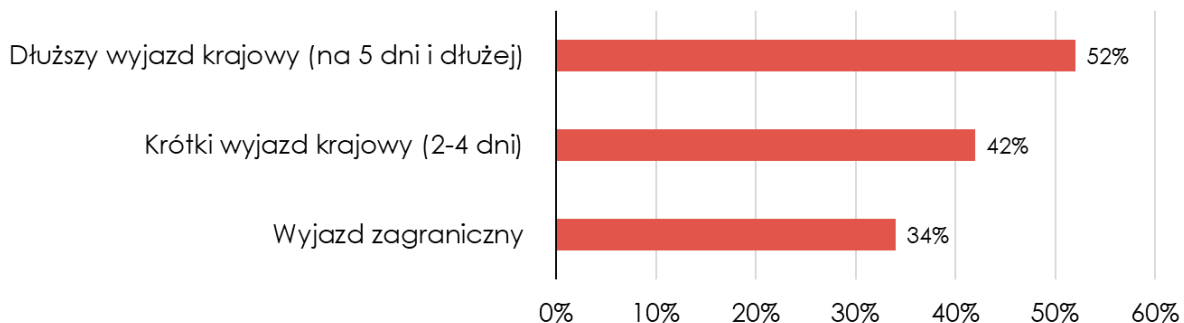

Źródło: Opracowano na podstawie wyników pracy badawczej „Aktywność turystyczna osób starszych”.

Charakterystyka wyjazdów

52% osób uczestniczyło w dłuższym wyjeździe krajowym, a 42% – w krótkim. 1/3 respondentów zdecydowała się na wyjazd zagraniczny.

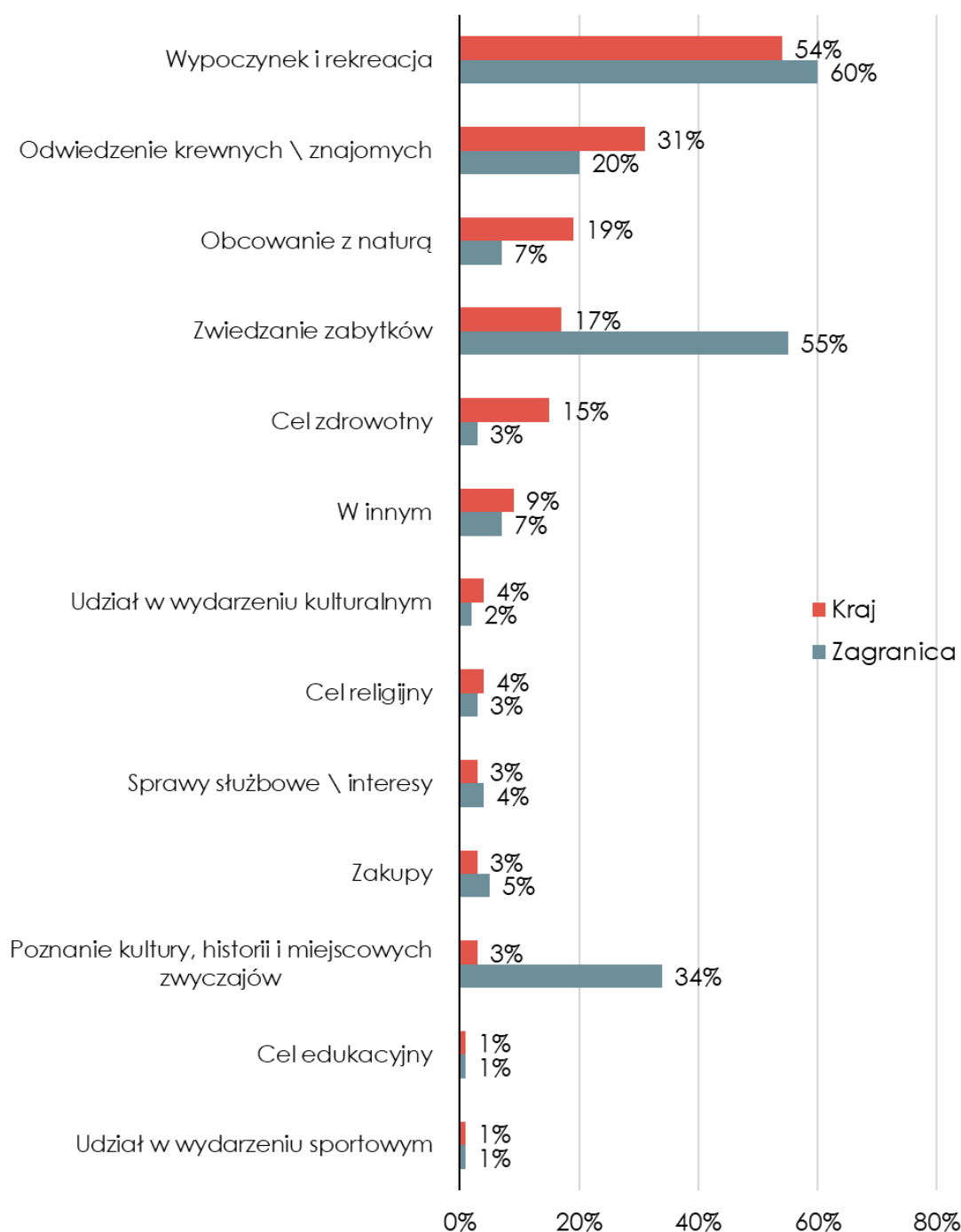
Wykres 2. Charakter odbytych wyjazdów

Źródło: Opracowano na podstawie wyników pracy badawczej „Aktywność turystyczna osób starszych”.

Głównym celem wyjazdów krajowych, jak i zagranicznych był wypoczynek i rekreacja (odpowiednio 54% i 60%). Wyjazdy krajowe miały także często na celu odwiedzenie krewnych i znajomych (31%), zaś zagraniczne – zwiedzanie zabytków (55%) oraz poznanie historii, kultury i miejscowych zwyczajów (34%).

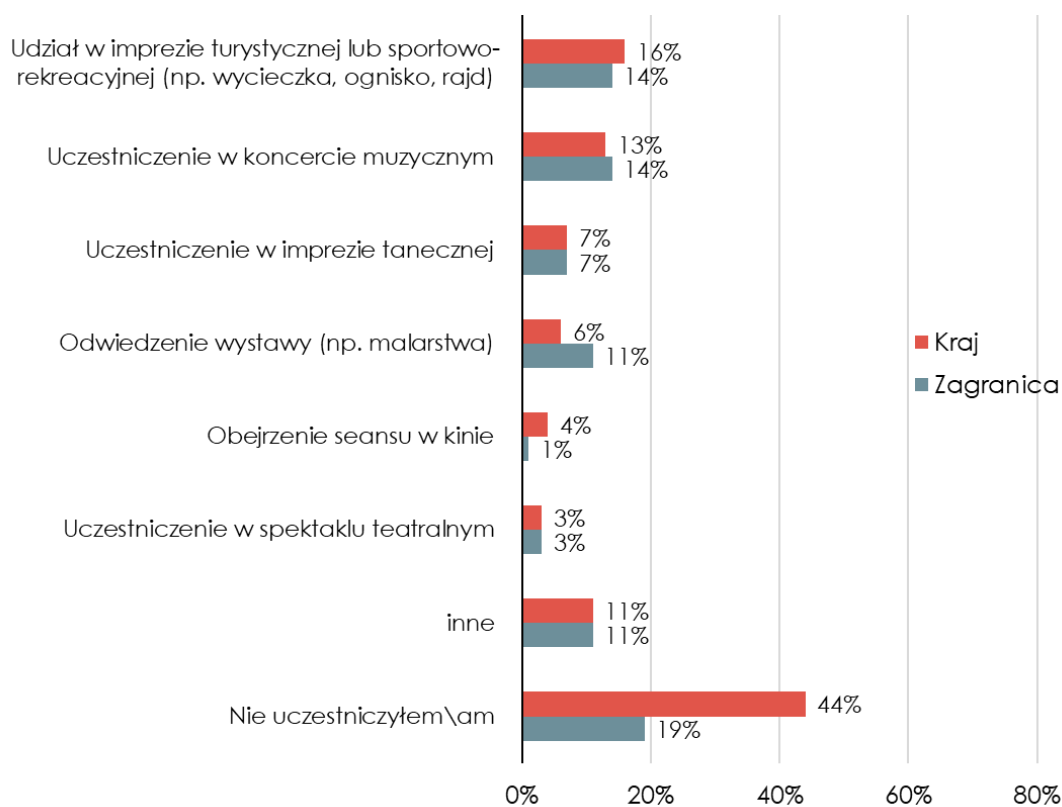
Wykres 3. Główne cele wyjazdów turystycznych

Źródło: Opracowano na podstawie wyników pracy badawczej „Aktywność turystyczna osób starszych”.

Dla badanych uczestniczących w wyjazdach zagranicznych zdecydowanie częściej głównym celem wyjazdu było zwiedzanie zabytków, niż w przypadku wyjazdów krajowych. Innymi aktywnościami, w których ankietowani najczęściej brali udział w trakcie wyjazdu były imprezy turystyczne lub sportowo-rekreacyjne, a także koncerty muzyczne. Mniej popularne było odwiedzenie wystawy lub uczestniczenie w imprezie tanecznej. Warto zauważyć, że aż 44% badanych w ogóle nie uczestniczyło w wydarzeniach podczas podróży krajowych. W przypadku wyjazdów zagranicznych odsetek ten wyniósł 19%.

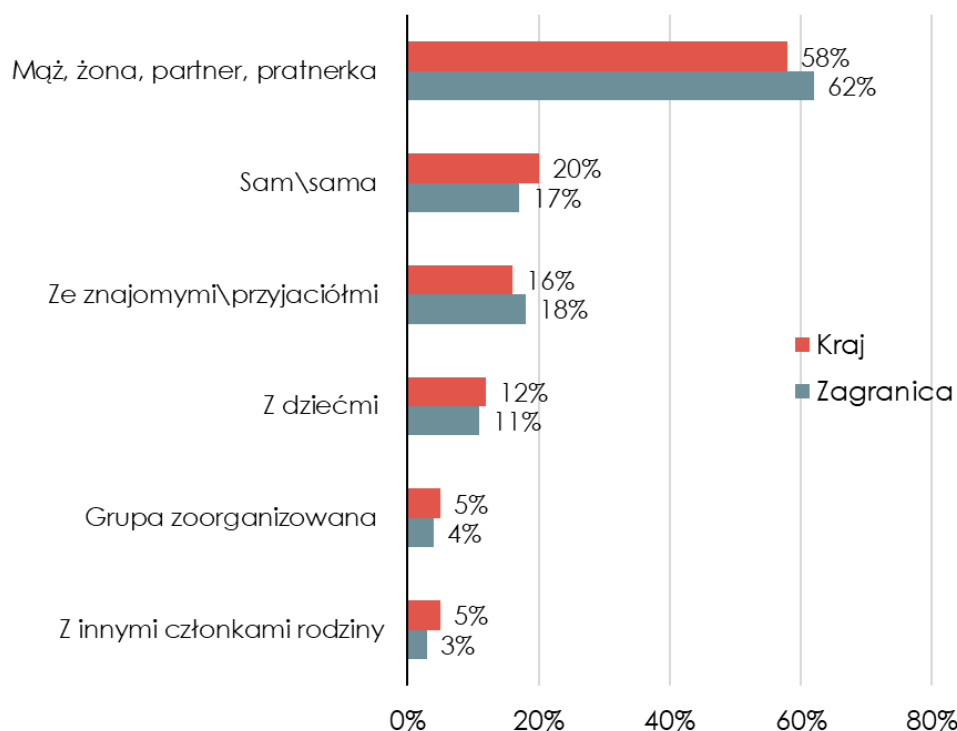
Wykres 4. Wydarzenia, w których respondenci uczestniczyli podczas wyjazdów

Źródło: Opracowano na podstawie wyników pracy badawczej „Aktywność turystyczna osób starszych”.

W przypadku analizy współtowarzyszy podróży różnice między wyjazdami krajowymi a zagranicznymi są niewielkie. Najczęściej ankietowani podróżowali z mężem/żoną lub partnerem/partnerką (odpowiednio 58% i 62%). Co piąty respondent podróżował sam.

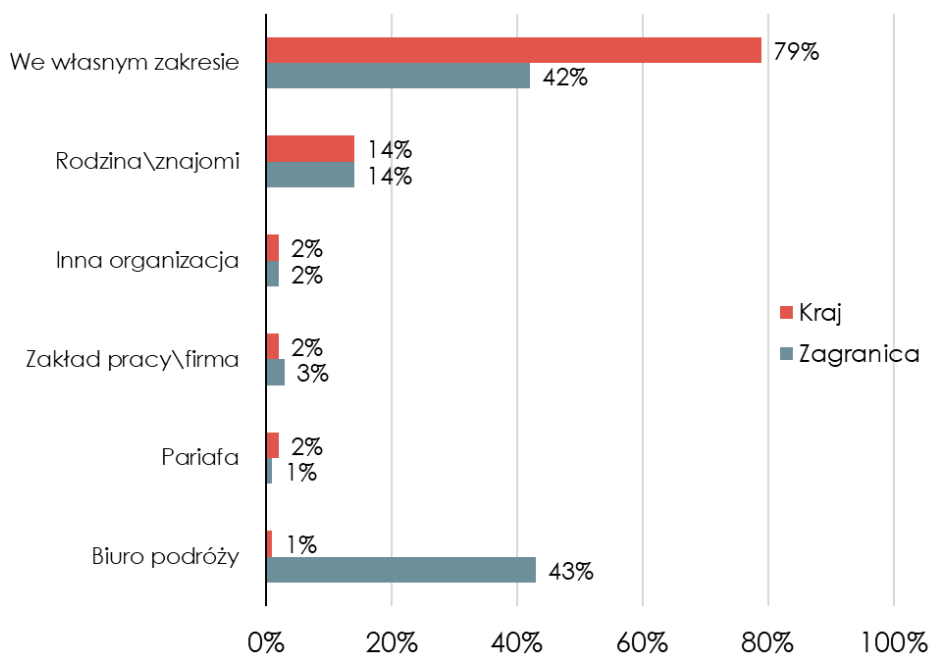
Wykres 5. Współtowarzysze podróży

Źródło: Opracowano na podstawie wyników pracy badawczej „Aktywność turystyczna osób starszych”.

Większość wyjazdów krajowych organizowana była we własnym zakresie (79%). Wyjazdy zagraniczne w podobnym stopniu organizowane były przez biuro podróży (43%), jak i we własnym zakresie (42%). Taki sam odsetek respondentów odbył podróże krajowe oraz zagraniczne organizowane przez rodzinę/znajomych (po 14%).

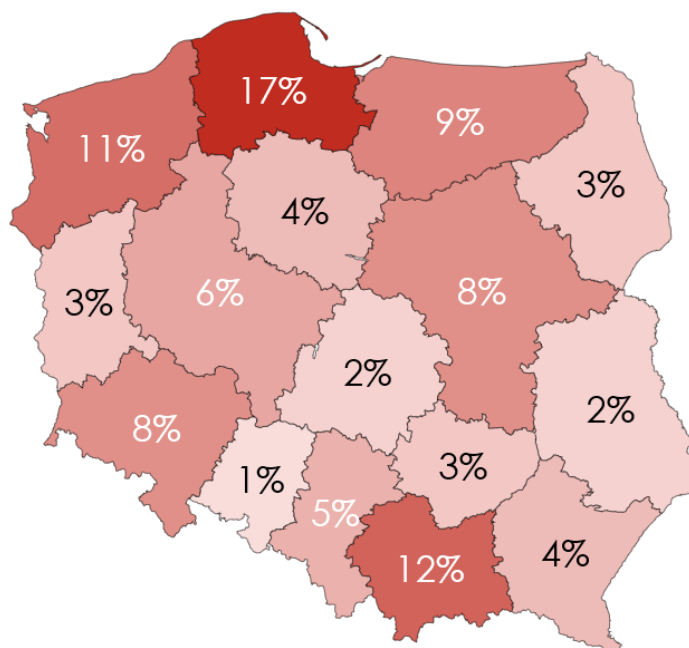
Wykres 6. Forma organizacji wyjazdu

Źródło: Opracowano na podstawie wyników pracy badawczej „Aktywność turystyczna osób starszych”.

Najpopularniejszym kierunkiem wyjazdów krajowych było województwo pomorskie (17% podróży), małopolskie (12%) oraz zachodniopomorskie (11%). Najrzadziej odwiedzanymi województwami były województwa: opolskie (1%), lubelskie oraz łódzkie (po 2%). Respondenci w dużej części podróżowali w obrębie województwa zamieszkania. Najczęściej w ramach swojego województwa podróżowali mieszkańcy województwa pomorskiego (50%) i warmińsko-mazurskiego (42%). W 14 na 16 województw ich mieszkańcy istotnie częściej podróżowali w obrębie województwa zamieszkania, niż przyjeżdżali do danego województwa podróżujący z zewnątrz.

Mapa 2. Kierunek wyjazdów krajowych

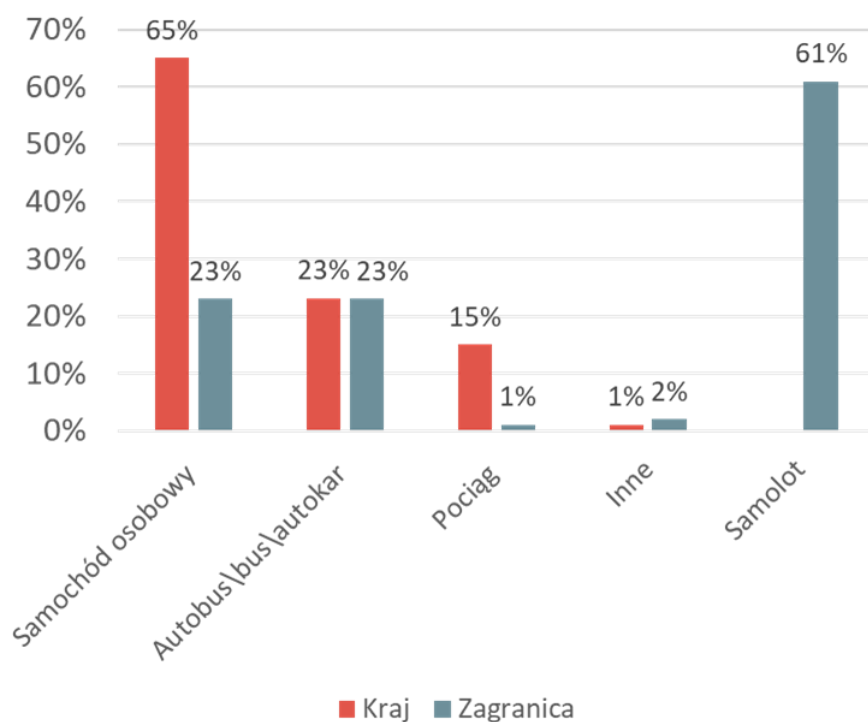

Źródło: Opracowano na podstawie wyników pracy badawczej „Aktywność turystyczna osób starszych”.

Najczęstszym kierunkiem wyjazdów zagranicznych były kraje europejskie (92% wyjazdów zagranicznych). Najczęściej odwiedzanymi krajami były Niemcy (14%), Grecja (10%) oraz Włochy (9%) i Hiszpania (8%). Poza Europę zdecydowało się wyjechać 8% osób podróżujących za granicę.

Respondenci najczęściej podróżowali po Polsce samochodem osobowym (65%). W przypadku podróży za granicę badani najczęściej zdecydowali się na lot samolotem (61%).

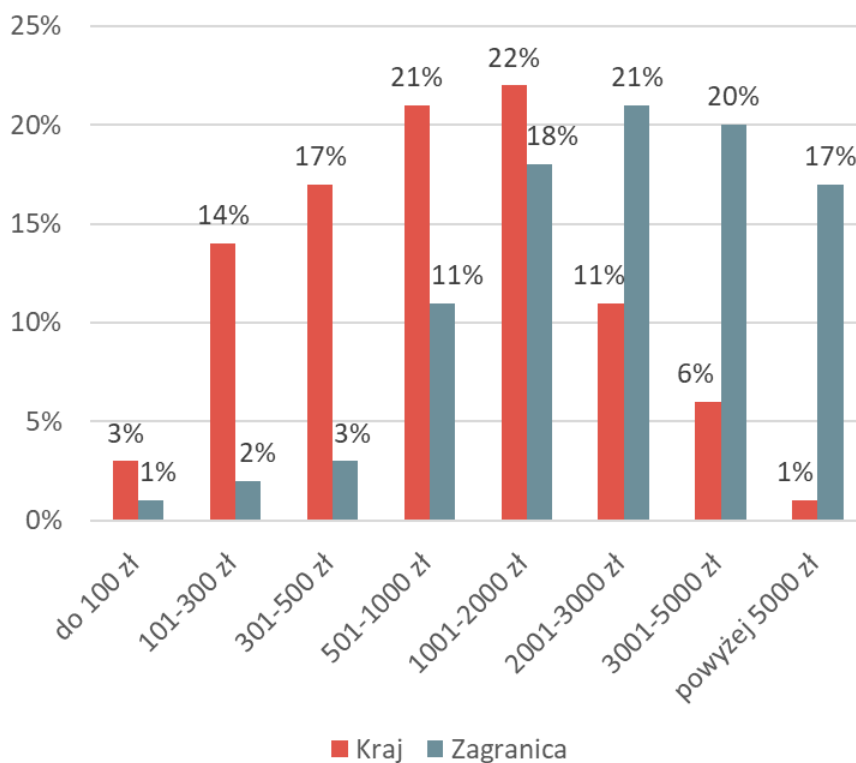
Wykres 7. Środek transportu w czasie podróży

Źródło: Opracowano na podstawie wyników pracy badawczej „Aktywność turystyczna osób starszych”.

Badani deklarowali najczęściej wydatki na wyjazd krajowy na poziomie 1001-2000 zł (22%) oraz 501-1000 zł (21%).

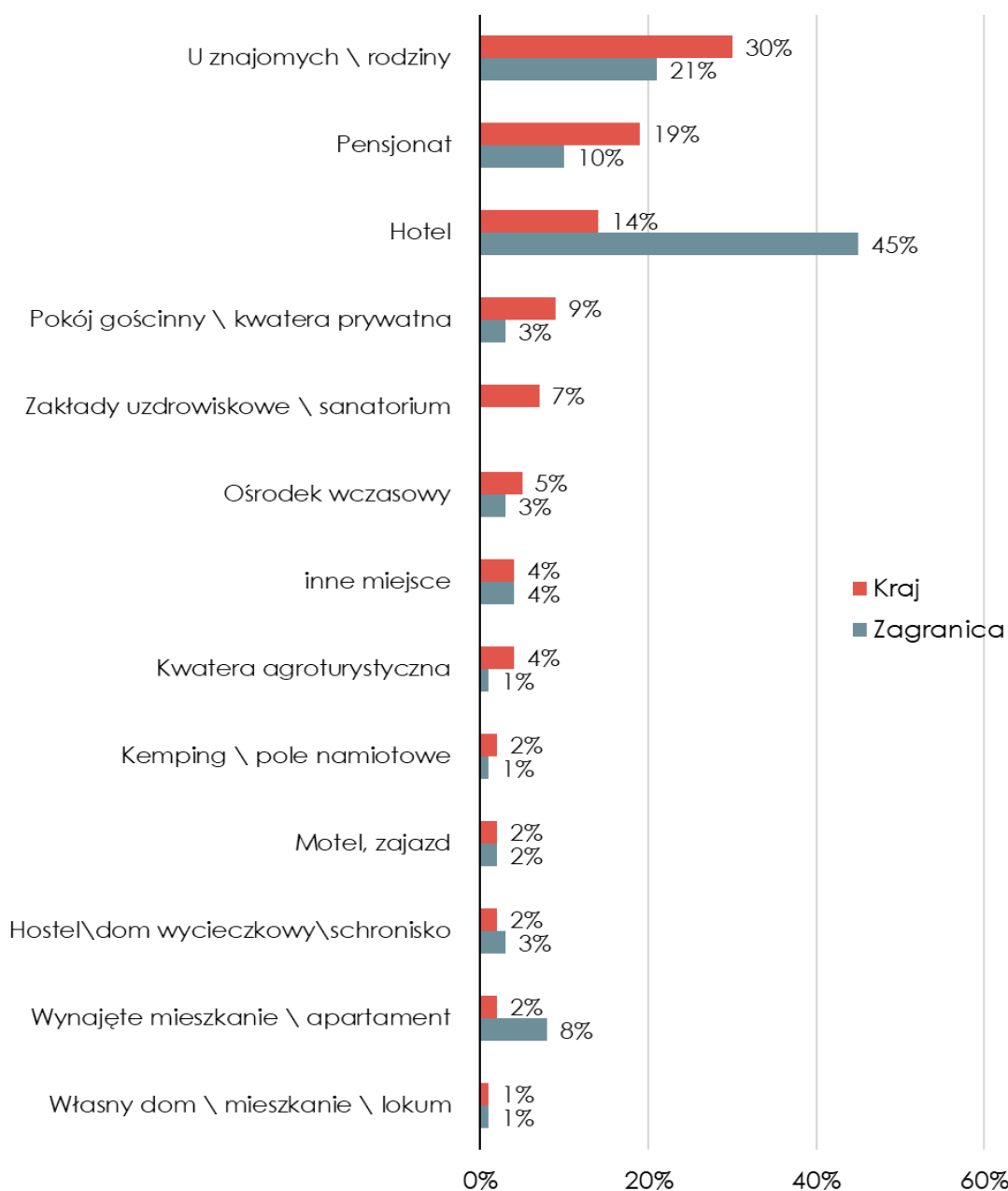
Wykres 8. Kwota wydana na wyjazd krajowy lub zagraniczny

Źródło: Opracowano na podstawie wyników pracy badawczej „Aktywność turystyczna osób starszych”.

Osoby starsze, które podróżowały w Polsce, najczęściej spędzały noc u znajomych lub rodziny (30%). Co piąty respondent nocował w pensjonacie (19%), z kolei 14% badanych wybrało hotel. Analizując wyjazdy za granicę najczęstszym miejscem zakwaterowania był hotel – odpowiedzi takiej udzieliła niemal połowa respondentów (45%). Wyjeżdżając za granicę co piąty ankietowany zatrzymywał się u swoich znajomych lub rodziny (21%). Wśród respondentów wyjeżdżających za granicę, co dziesiąty wybrał jako miejsce noclegu pensjonat (10%). Odsetek osób wynajmujących mieszkanie lub apartament wyniósł 8%.

Wykres 9. Miejsce noclegowe respondentów w kraju i zagranicą

Źródło: Opracowano na podstawie wyników pracy badawczej „Aktywność turystyczna osób starszych”.

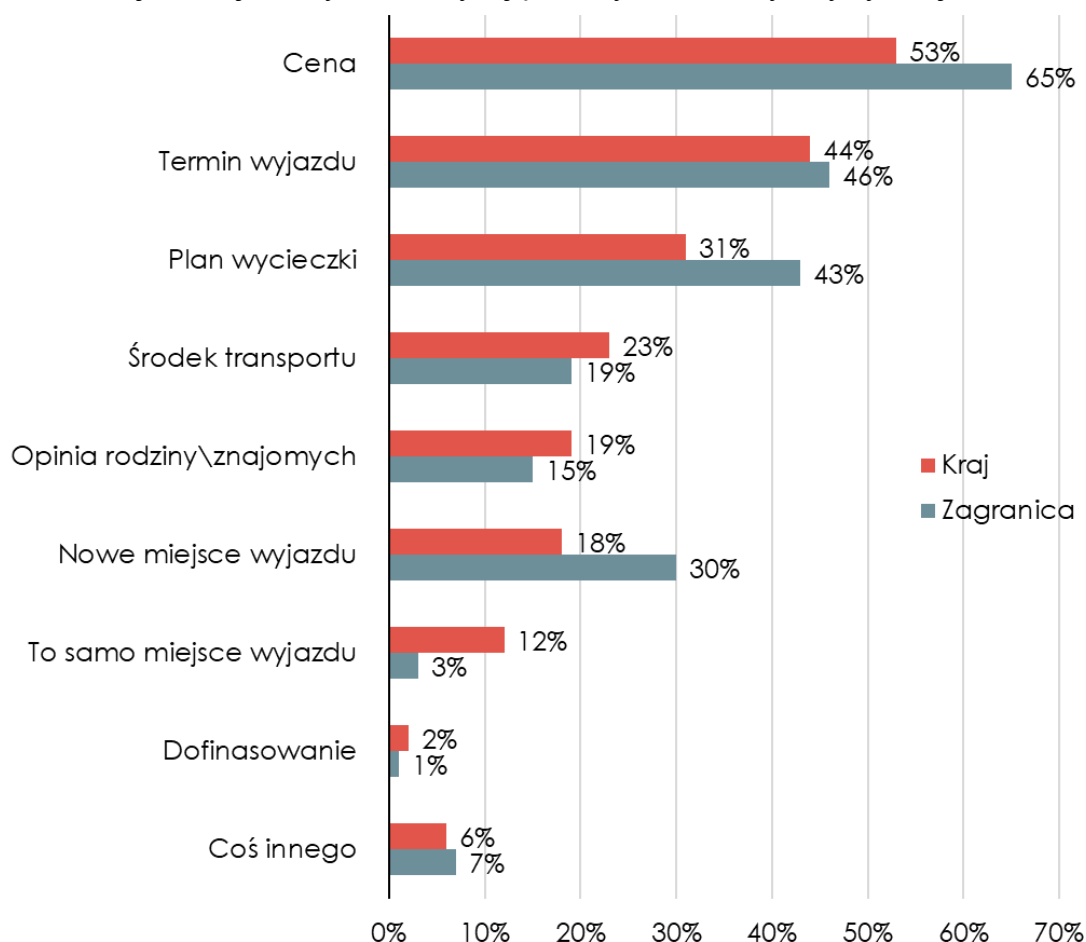
Osoby w wieku powyżej 55. roku życia stanowią specyficzną grupę z punktu widzenia aktywności turystycznej. Z tego względu ważne jest określenie uwarunkowań, które determinują udział osób starszych oraz zbadanie podstawowych barier, które znacznie ograniczają aktywność turystyczną.

W momencie wyboru przez osobę starszą oferty turystycznej, zarówno krajowej, jak i zagranicznej, najważniejszym czynnikiem decydującym o jej wyborze była cena (odpowiednio 53% i 65%). Kolejnym istotnym aspektem wyboru oferty był termin wyjazdu. Odsetek badanych, którzy udzielili tej odpowiedzi był zbliżony dla podróży w Polsce, jak i poza jej granicami (odpowiednio 44% i 46%).

Przy wyborze oferty wyjazdu krajowego, plan wycieczki był istotny dla co trzeciego respondenta (31%), a środek transportu dla co czwartego (23%). Opinia rodziny lub znajomych była ważnym czynnikiem dla co piątego badanego (19%). W kwestii wyboru miejsca, 18% osób kierowało się tym, aby było to miejsce, którego wcześniej nie odwiedzali, z kolei 12% uważało odwrotnie. Dofinansowanie było istotnym aspektem jedynie dla 2% respondentów.

Dla 43% respondentów wyjeżdżających za granicę czynnikiem decydującym o wyborze ofert był plan wycieczki. Niemal co trzeci badany wybierał miejsce wyjazdu, w którym jeszcze nie był (30%). Rodzaj środka transportu oraz opinia rodziny lub znajomych istotna była przy wyborze oferty dla odpowiednio 19% i 15% przypadków. Wśród innych czynników (7%) badani wymienili takie czynniki, jak cel wyjazdu, osoby towarzyszące oraz atrakcyjność miejsca.

Wykres 10. Najważniejsze czynniki decydujące o wyborze oferty turystycznej

Źródło: Opracowano na podstawie wyników pracy badawczej „Aktywność turystyczna osób starszych”.

Opracowano w Departamencie Turystyki na podstawie badania pt. „Aktywność turystyczna osób starszych” wykonanego przez Konsorcjum firm: DANA E Sp. z o.o. i Realizacja Sp. z o.o. na zlecenie Ministerstwa Sportu i Turystyki.